

**Konkursy przedmiotowe organizowane
przez Lubelskiego Kuratora Oświaty
dla uczniów szkół podstawowych województwa lubelskiego
w roku szkolnym 2018/2019**

**ZAKRES WYMAGAŃ
ETAP DRUGI I TRZECI**

Lublin 2018

1. KONKURS POLONISTYCZNY

1.1. Cele edukacyjne

- Pogłębianie zainteresowania polską literaturą, tradycją narodową i ich udziałem w kulturze europejskiej.
- Rozbudzanie zapału do refleksyjnego i twórczego odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury.
- Doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem na różnych poziomach tekstów literackich, popularnonaukowych, publicystycznych, użytkowych.
- Rozwijanie sprawności pisania z troską o poprawność redagowanego tekstu w każdym z jego aspektów.
- Doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem jako nośnikiem wartości, a także narzędziem komunikacji oraz wyrażania myśli i uczuć.

1.2. Zakres treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu język polski II etap edukacyjny: klasy IV - VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu język polski dla II etapu edukacyjnego: klasy VII – VIII* – rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2017, poz. 356) z uwzględnieniem lektur obowiązkowych:

- Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII, VIII
- Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady część II, Sonety krymskie*
- Juliusz Słowacki, *Balladyna*
- Aleksander Fredro, *Zemsta*
- Wybrane wiersze poetów Władysława Bełzy, Jana Brzechwy, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Anny Kamieńskiej, Joanny Kulmowej, Adama Mickiewicza, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, Jana Twardowskiego, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Stanisława Barańczaka, Cypriana Norwida, Bolesława Leśmiana, Mariana Hemara, Jarosława Marka Rymkiewicza, Wisławy Szymborskiej, Kazimierza Wierzyńskiego, Jana Lechononia, Jerzego Lieberta, fraszki Jana Sztudyngera i aforyzmy Stanisława Jerzego Leca, pieśni i piosenki patriotyczne.

II. Trzeci (wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu język polski II etap edukacyjny: klasy IV – VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu język polski dla II etapu edukacyjnego: klasy VII – VIII* – rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2017, poz. 356) z uwzględnieniem wszystkich lektur obowiązkowych.

1.3 Forma zadań

- 1) W arkuszach konkursowych wystąpią zadania otwarte krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi. Ponadto mogą wystąpić zadania typu: prawda-fałsz, z luką, na dobieranie.
- 2) Zadania zostaną powiązane z lekturą wskazaną w *Podstawie programowej*.

1.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

- 1) Bańko M., Krajewska M., Słownik wyrazów kłopotliwych, Warszawa 1995.
- 2) Bańko M., Polszczyzna na co dzień, Warszawa 2013 (rozdz. 2. ABC stylistyki, rozdz. 3. ABC gramatyki, rozdz. 5. ABC grzeczności, rozdz. 6. Zasady komunikacji internetowej, rozdz. 7. Zasady pisowni, rozdz. 8. Zasady interpunkcji, rozdz. 10. Wzory tekstów użytkowych).
- 3) Bańko M., Wykłady z polskiej fleksji, Warszawa 2012.
- 4) Bortnowski S., Jak uczyć poezji, Warszawa 1998.
- 5) Głowiński M., Okopień-Sławińska A., Sławiński J., Zarys teorii literatury, Warszawa 1991.
- 6) Głowiński M., Kostkiewiczowa T., Okopień-Sławińska A., Sławiński J., Słownik terminów literackich, Wrocław 1988.
- 7) Klemensiewicz Z., Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego, Warszawa 1970.
- 8) Müldner-Nieckowski P., Wielki słownik frazeologiczny, Warszawa 2004.
- 9) Nagajowa M., Nauka o języku dla nauki języka, Kielce 1994.
- 10) Nagajowa M., Sztuka dobrego pisania i mówienia: poradnik językowy dla młodzieży, Warszawa 2003.
- 11) Sękowska E., Budowa wyrazów [w:] Nauka o języku dla polonistów, red. S. Dubisz, Warszawa 1996.
- 12) Podracki J., Dydaktyka składni polskiej, Warszawa 1989.
- 13) Stypka A., Gramatyka w szkole podstawowej. Ćwiczenia dla kl. 4, 5, 6, Warszawa 2002.
- 14) Stypka A., Ortografia w szkole podstawowej. Ćwiczenia dla klas IV – VI, Warszawa 2000.
- 15) Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji, pod red. E. Polańskiego, Warszawa 2012.
- 16) Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN, pod red. A. Markowskiego, Warszawa 2012.
- 17) Strona internetowa Rady Języka Polskiego – www.rjp.pan.pl
W ocenie poprawności rozwiązań w zakresie języka, ortografii, interpunkcji uwzględniana będzie wykładnia podana w wymienionych słownikach.
- 17) Strona internetowa Rady Języka Polskiego – www.rjp.pan.pl

W ocenie poprawności rozwiązań w zakresie języka, ortografii, interpunkcji uwzględniana będzie wykładnia podana w wymienionych słownikach.

2. KONKURS MATEMATYCZNY

2.1. Cele edukacyjne

- Rozwijanie zdolności i zainteresowań matematycznych.
- Rozwijanie pamięci oraz umiejętności myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania.
- Wyrabianie umiejętności rozwiązywania nietypowych problemów matematycznych.
- Motywowanie uczniów do samodzielnej pracy poznawczej i twórczej.
- Kształtowanie pozytywnego nastawienia do podejmowania wysiłku intelektualnego i postawy dociekliwości.
- Uczenie się dobrej organizacji pracy.
- Wyrabianie postawy systematyczności, pracowitości i wytrwałości.
- Pogłębianie poczucia własnej wartości.
- Podnoszenie odporności psychicznej na stres towarzyszący sukcesom, porażkom, egzaminom.

2.2. Zakres wymagań obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści zawarte w podstawie programowej przedmiotu matematyka, II etap edukacyjny obejmujący klasy IV-VI sześciolletniej szkoły podstawowej (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu matematyka na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Treści obejmujące następujące działy;

- I. Potęgi o podstawach wymiernych.
- II. Pierwiastki.
- III. Tworzenie wyrażeń algebraicznych z jedną i z wieloma zmiennymi.
- IV. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych. Sumy algebraiczne i działania na nich
- V. Obliczenia procentowe
- VI. Równania z jedną niewiadomą
- VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie
- IX. Wielokąty

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści zawarte w podstawie programowej przedmiotu matematyka, II etap edukacyjny obejmujący klasy IV-VI sześciolletniej szkoły podstawowej (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół - Dz.U. z 2012 r.).

2) Treści opisane w podstawie Programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu matematyka na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

2.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania typu prawda – fałsz, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi.

Uwaga!

Na żadnym etapie uczestnicy konkursu nie mogą korzystać z kalkulatora.

2.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. W. Łęska, S. Łęski „Zbiór zadań dla Asa”.
2. Kangur matematyczny – zadania z kategorii „Beniamin”.
3. Czasopismo „Matematyka w szkole” – Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.
4. Z. Romowicz, E. Piegat „Sto zadań z błyskiem”.
5. K. Dworecka, Z. Kochanowski „Konkursy matematyczne – wybrane zadania”.
6. Z. Krawcewicz „Zadania dla uczniów uzdolnionych matematycznie” – wybrane zadania.

3. KONKURS HISTORYCZNY

3.1. Cele edukacyjne

- Rozbudzenie zainteresowania wydarzeniami z dziejów Polski i świata.
- Rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów.
- Kształtowanie postaw: patriotycznej i obywatelskiej.
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się ze zrozumieniem pojęciami historycznymi.
- Kształcenie postawy szacunku wobec tradycji i przeszłości.
- Uświadomienie roli i znaczenia związków przyczynowo-skutkowych w historii ludzkości.
- Rozwijanie zainteresowania przeszłością, która pomaga w lepszym zrozumieniu relacji międzynarodowych we współczesnym świecie.

3.2. Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu historia II etap edukacyjny: klasy IV – VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu historia dla II etapu edukacyjnego: klasy IV – VIII* – rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2017, poz. 356).

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu historia II etap edukacyjny: klasy IV – VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Obowiązuje *Podstawa programowa przedmiotu historia dla II etapu edukacyjnego: klasy IV – VIII* – rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2017, poz. 356).

3.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania typu prawda/fałsz, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi.

3.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. *Encyklopedia szkolna WSiP. Historia*, wyd. 4 zm. i rozsz., wyd. WSiP, Warszawa 2004.
2. *Multimedialna encyklopedia PWN 2.0. Historia*, PWN 2008.
3. *Poczet królów i książąt polskich*, red. A. Garlicki, wyd. 8, Warszawa 1998.
4. *Źródła i materiały do nauczania historii*, red. S. Sierpowski, Warszawa 1998.

4. KONKURS JEZYKA ANGIELSKIEGO

4.1. Cele edukacyjne

- Rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania językiem angielskim oraz motywowanie ich do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności językowych.
- Wzbogacenie wiedzy uczniów o kulturze, historii, literaturze, geografii i sprawach życia codziennego krajów angielskiego obszaru językowego.
- Wspieranie w rozwoju uczniów uzdolnionych językowo.
- Rozwijanie umiejętności praktycznego wykorzystania zdobytej przez nich wiedzy.
- Kształtowanie postawy tolerancji w stosunku do przedstawicieli innych narodów i kultur.

4.2. Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

II. Trzeci (wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Informacje dodatkowe: uczeń wykazuje się wiedzą o kulturze krajów angielskiego obszaru językowego, np. nazwy państw i stolic, symbole, tradycje, znane miejsca i postaci, istotne wydarzenia historyczne.

4.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi, zadania typu prawda/ fałsz.

1. Etap drugi

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego.

2. Etap wojewódzki

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania na rozumienie tekstu słuchanego, wypowiedź pisemna na podany temat.

4.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

- 1) Oxford Wordpower. Słownik angielsko-polski z indeksem polsko-angielskim.
- 2) Oxford Guide to British and American Culture.
- 3) *New Grammar Time 1-3*, Sandy Jervis and Maria Carling, Pearson Longman.
- 4) *Basic Grammar in Use*, Raymond Murphy, Cambridge.
- 5) *Practice Makes Perfect*. Basic English, Julie Lachance, McGraw Hill Education.
- 6) *Basic Vocabulary in Use*, Michael McCarthy and Felicity O'Dell, Cambridge.
- 7) Penguin Readers: *British Life*, Anne Collins, Pearson Longman.
- 8) Penguin Readers: *American Life*, Vicky Shipton, Pearson Longman.
- 9) *Customs and Traditions in Britain*, Stephen Rabley, Longman.
- 10) *American Customs and Traditions*, Terry Tomscha, Longman.
- 11) www.onestopenglish.com
- 12) www.english-heritage.org.uk
- 13) www.americanenglish.state.gov
- 14) www.mygrammarlab.com

5. KONKURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO

5.1. Cele edukacyjne

- Rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania językiem niemieckim oraz motywowanie ich do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności językowych.
- Wzbogacenie wiedzy uczniów o kulturze, historii, literaturze, geografii i sprawach życia codziennego krajów niemieckiego obszaru językowego.
- Wspieranie w rozwoju uczniów uzdolnionych językowo.
- Rozwijanie umiejętności praktycznego wykorzystania zdobytej przez nich wiedzy.
- Kształtowanie postawy tolerancji wobec przedstawicieli innych narodów i kultur.

5.2 Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV - VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

II. Trzeci (wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV - VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Informacje dodatkowe: uczeń wykazuje się wiedzą o kulturze krajów niemieckiego obszaru językowego, np. nazwy państw i stolic, symbole, tradycje, znane miejsca i postaci, istotne wydarzenia historyczne.

5.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi, zadania typu prawda/ fałsz.

1. Etap drugi

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego.

2. Etap wojewódzki

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania na rozumienie tekstu słuchanego, wypowiedź pisemna na podany temat.

5.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Słownik UniLex PONS niemiecko-polski, polsko – niemiecki, wyd. LektorKlett wersja książkowa lub elektroniczna
2. Gramatyka niemiecka z ćwiczeniami dla początkujących , Stanisław Bęza, wyd: PWN Szkolne
3. Nowe repetytorium z gramatyki języka niemieckiego , Stanisław Bęza, wyd: PWN Szkolne
4. Grammatik Intensivtrainer A1, Christiane Lemcke, Lutz Rohrmann, wyd: Langenscheidt
5. Grammatik Intensivtrainer A2, Christiane Lemcke, Lutz Rohrmann, wyd: Langenscheidt
6. Grammatik Intensivtrainer B1, Magdalena Ptak, wyd: Langenscheidt
7. Wortschatz Intensivtrainer A1, Christiane Lemcke, Lutz Rohrmann, wyd: Langenscheidt
8. Wortschatz Intensivtrainer A2, Christiane Lemcke, Lutz Rohrmann, wyd: Langenscheidt
9. Schreiben Intensivtrainer A1/A2; Elke Burger, wyd; Langenscheidt
10. Trenning gimnazjalny, Ewa Widenska, Monika Wilkowska, wyd. Langenscheidt
11. Eine kleine Landeskunde der deutschsprachigen Länder, Stanisław Bęza, wyd. PWN Szkolne
12. Dreimal Deutsch, Uta Matecki, wyd. LektorKlett
13. Zur Orientierung, Ulrike Gaidosch, Christine Müller, wyd. HueberVerlag
14. Entdeckungsreise D-A-CH, Anna Pilaski, Brigitta Fröhlich, Christiane Bolte-Costabiei, Heinke Behal-Thomsen, wyd. Langenscheidt
15. Landeskunde so interessant!, Elżbieta Kozłowska, wyd. Nowa Era
16. Czasopismo JUMA (roczniki od 1999 – 2003)
17. Czasopismo Deutsch Aktuell, www.colorfulmedia.pl
18. Czasopismo Deutsch Perfekt, www.deutsch-perfekt.com
19. <http://www.dw.de/deutsch-lernen/s-2055>
20. <http://www.goethe.de/ins/pl/lp/lrn/deindex.htm>

6. KONKURS JĘZYKA ROSYJSKIEGO

6.1. Cele edukacyjne

- Kształcenie umiejętności samodzielnego uczenia się języka rosyjskiego, w tym również zdobywania wiedzy o krajach rosyjskojęzycznych – ich historii, geografii, kulturze, życiu społecznym i politycznym, miejscu w Europie i na świecie.
- Wdrażanie uczniów do biegłego posługiwania się językiem rosyjskim w kontaktach z cudzoziemcami oraz podczas korzystania ze źródeł obcojęzycznych.
- Kształcenie umiejętności krytycznego myślenia oraz wykorzystania znajomości języka rosyjskiego w praktyce.
- Rozbudzanie ciekawości poznawczej i motywacji uczniów do dalszego uczenia się języków obcych i innych przedmiotów oraz kształtowanie postawy tolerancji wobec innych narodów, ich kultury i języka.
- Popularyzacja postawy otwartości wobec zjawisk interkulturowych w celu znalezienia podobieństw i różnic w odniesieniu do kultury własnego narodu.

6.2 Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I Drugi etap (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV - VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

II Trzeci (wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV - VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Informacje dodatkowe: uczeń wykazuje się wiedzą o kulturze krajów rosyjskiego obszaru językowego, np. nazwy państw i stolic, symbole, tradycje, znane miejsca i postaci, istotne wydarzenia historyczne.

6.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi, zadania typu prawda/ fałsz.

1. Etap drugi

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego.

1. Etap wojewódzki

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania na rozumienie tekstu słuchanego, wypowiedź pisemna na podany temat.

6.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Materiały pomocnicze typu: repetytoria leksykalne, repetytoria gramatyczne, słowniki

- Wielki słownik rosyjsko-polski pod red. J. Wawrzyńczaka, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007
- Wielki słownik polsko-rosyjski pod red. J. Wawrzyńczaka, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2017 (oraz wydania wcześniejsze)
- S. Szczygielska, Język rosyjski, Repetytorium tematyczno-leksykalne (cz. 2, 3) WAGROS 2013
- S. Ślusarski, I. Tiereszczenko, Język rosyjski, Repetytorium tematyczno-leksykalne 1 (+mp3), WAGROS 2013
- A. Buczel, Repetytorium leksykalno-tematyczne, Rosyjski, Edgard, Warszawa 2015
- A. Pado „Ty za iliprotiw”, WSiP, Warszawa 2003
- M. Fidyk, T. Skup-Stundis „Nowe repetytorium z języka rosyjskiego”, Wyd. Szkolne PWN, Warszawa 2005

2. A. Telepnew, M. Ziomek „Wliubitsa w Rossiju”, Wyd. Szkolne PWN, 2011

3. STRONY INTERNETOWE

www.rosyjski.bukwa.pl

www.zybert.pl

www.russia.rin.ru

www.fishki.net

www.adme.ru

www.geo.ru

www.imyanauki.ru

7. KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO

7.1. Cele edukacyjne

- rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania językiem francuskim oraz motywowanie do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności językowych;
- rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania kulturą i cywilizacją krajów francuskiego obszaru językowego;
- uwrażliwianie na aspekty interkulturowe.

7.2 Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap (90 minut, liczba punktów: 40)

1) *Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

II. Trzeci(wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) *Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI* - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).

2) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Informacje dodatkowe: uczeń wykazuje się wiedzą o kulturze krajów francuskiego obszaru językowego, np. nazwy państw i stolic, symbole, tradycje, znane miejsca i postaci, istotne wydarzenia historyczne.

7.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi, zadania typu prawda/ fałsz.

1. Etap drugi

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego.

2. Etap wojewódzki

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania na rozumienie tekstu słuchanego, wypowiedź pisemna na podany temat.

7.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

Leksyka

- Akyüz et all. 2000. *Exercices de vocabulaire en contexte*. Paris. Hachette.
- Miquel C., Goliot-Lété A. 2008. *Vocabulaire progressif du français avec 250 exercices – niveau débutant*. Paris. CLE International.
- Miquel C., Goliot-Lété A. 2007. *Vocabulaire progressif du français avec 250 exercices – niveau intermédiaire*. Paris. CLE International.
- Roudmanovitch E. 2006. *Vocabulaire progressif du français pour les adolescents*. Paris. CLE International.
- Skoraszewski M. 2017. *Français Repetytorium Tematyczno-Leksykalne*. Poznań. Wagros.

Gramatyka

- Bié N., Santinan P. 2006. *Grammaire pour adolescents. 250 exercices*. Paris. CLE International.
- Kwapisz-Osadnik K. 2003. *Repetytorium Gramatyczne*. Poznań. LektorKlett.
- Grevisse M. 2005. *Gramatyka języka francuskiego od A do... B2*. De Boeck/Nowela.
- Supryn-Klepcarz M. 2017. *Repetytorium z języka francuskiego*. Warszawa. Wydawnictwo Szkolne PWN.

Kultura i cywilizacja

- Grand-Clément O. 2008. *Civilisation en dialogues*. Paris. CLE International.
- Roesch R., Rolle-Harold R. 2008. *La France au quotidien*. Grenoble. PUG.
- Volpe A., Breuil A.L. 2007. *Puzzle. Ouverture sur le monde francophone*. ELI – Modern languages.

8. KONKURS JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO

8.1. Cele edukacyjne

- Rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania językiem hiszpańskim oraz motywowanie ich do dalszego samodzielnego pogłębiania wiedzy i umiejętności językowych.
- Wzbogacenie wiedzy uczniów o kulturze, historii, literaturze, geografii i sprawach życia codziennego krajów hiszpańskiego obszaru językowego.
- Wspieranie w rozwoju uczniów uzdolnionych językowo.
- Rozwijanie umiejętności praktycznego wykorzystania zdobytej przez nich wiedzy.
- Kształtowanie postawy tolerancji w stosunku do przedstawicieli innych narodów i kultur.

8.2 Szczegółowy opis treści programowych obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap (90 minut, liczba punktów: 40)

1) *Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).*

2) *Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).*

II. Trzeci (wojewódzki) etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) *Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny II etap edukacyjny: klasy IV – VI - rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.).*

2) *Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).*

Informacje dodatkowe: uczeń wykazuje się wiedzą o kulturze krajów hiszpańskiego obszaru językowego, np. nazwy państw i stolic, symbole, tradycje, znane miejsca i postaci, istotne wydarzenia historyczne.

8.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi, zadania typu prawda/ fałsz.

1. Etap drugi

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego.

2. Etap wojewódzki

Test gramatyczno-leksykalny z elementami kulturo- i realioznawstwa, funkcje komunikacyjne, zadania sprawdzające rozumienie tekstu czytanego, zadania na rozumienie tekstu słuchanego, wypowiedź pisemna na podany temat.

8.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Diccionario de la Lengua Española (RAE).
2. Nueva gramática de la lengua española, Madrid 2009, RAE.
3. R. Alonso Raya, A. Castañeda Castro, i in. Gramática básica del estudiante de español, Difusión, Barcelona 2005.
4. F. Castro, Uso de la gramática española (elemental), Edelsa, Madrid 2006.
5. P. Domínguez, P. Bazo, J. Herrera, Actividades comunicativas. Entre bromas y veras..., Edelsa, Madrid 2004.
6. A. Encinar, Uso interactivo del vocabulario A1, Edelsa, Madrid 2003.
7. C. Granger, J. Plumb, La gramática da juego, Heinemann, Madrid 1997.
8. A. G. Hermoso, C. R. Duenas, A. C. Velez, Gramatyka języka hiszpańskiego en Uso, polska adaptacja: Koszarska M., Edelsa/Nowela, Madrid 2008.
9. C. Moreno, C. Hernández, C. Miki Kondo., Gramática. Elemental A1-A2, Anaya, Madrid 2007.
10. R. Pinilla, R. Acquaroni, !Bien dicho! Ejercicios de expresión oral, SGEL, Alcobendas, Madrid 2002.
11. A. Balea, P. Ramos, Cultura española, enCLAVE- ELE, 2007.
12. <http://www.elcastellano.org/>
13. <http://www.sispain.org/spanish/index.html>
14. <http://usuarios.multimania.es/caselmolino/index.htm>
15. <http://www.wordreference.com/>

9. KONKURS BIOLOGICZNY

9.1. Cele edukacyjne

- Rozwijanie zdolności i zainteresowań biologią i przedmiotami przyrodniczymi oraz wzmacnianie ciekawości poznawczej uczniów.
- Kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania, pogłębiania i weryfikowania wiedzy z biologii oraz nauk przyrodniczych, w których występują procesy i zjawiska biologiczne.
- Wdrażanie uczniów do biegłego posługiwania się wiedzą biologiczną oraz wiedzą z innych przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w rozwiązywaniu zadań problemowych o charakterze naukowym.
- Kształtowanie umiejętności praktycznego rozwiązywania problemów biologicznych i wnioskowania przez projektowanie doświadczeń biologicznych zgodnie z metodologią naukową.
- Kształtowanie umiejętności logicznego i krytycznego myślenia, selekcjonowania, syntezy i analizy w zakresie nauk przyrodniczych, w tym z biologii.

9.2. Zakres wymagań obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści zawarte w podstawie programowej przedmiotu biologia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977) w zakresie przedmiotu przyroda.

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu biologia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

2) Na trzecim etapie uczeń powinien wykazać się umiejętnością rozwiązywania krzyżówek genetycznych jedno i dwugenowych, a także umiejętnością korzystania z tabeli kodu genetycznego oraz wykazać się wiedzą i umiejętnościami z zakresu budowy chemicznej organizmów (budowa i znaczenie węglowodanów, lipidów i białek, rola wody i soli mineralnych w organizmie człowieka), budowy i funkcjonowania komórki, genetyki i biotechnologii.

Wymagania ogólne na wszystkich etapach:

- integracja treści biologicznych z zagadnieniami pochodzącymi z innych przedmiotów edukacji przyrodniczej określonych w wyżej wymienionych rozporządzeniach;
- dostrzeganie i rozumienie powiązań biologii z innymi naukami matematyczno-przyrodniczymi oraz zależności istniejącymi między tymi dziedzinami wiedzy, a także stosowania tych zależności do poprawnego logicznie i merytorycznie rozwiązywania problemów lub wyjaśniania zjawisk zachodzących w przyrodzie;
- klasyfikowanie, analiza, porównywanie procesów i zjawisk biologicznych, wyjaśniania zależności przyczynowo-skutkowych, uzasadniania poprzez właściwy dobór argumentacji, sporządzania, odczytywania i interpretowania tabel, wykresów, rysunków i schematów, opisywania zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych istotnych w procesach biologicznych z wykorzystaniem działań matematycznych;
- rozumienie i interpretacja tekstów popularnonaukowych, odnoszących się do zagadnień przyrodniczo-biologicznych oraz przedstawiających obserwacje i eksperymenty;
- tworzenie i rozwiązywanie problemów badawczych, formułowanie i weryfikowanie hipotez oraz wyjaśnianie faktów, formułowanie problemów badawczych, uogólnień i wniosków;
- właściwe posługiwanie się słownictwem, symboliką, pojęciami i prawami biologicznymi;
- twórcze rozwiązywanie problemów, w szczególności stosowania posiadanej wiedzy biologicznej i wiedzy zintegrowanej z różnych przedmiotów przyrodniczych, w sytuacjach nietypowych oraz nowych dla ucznia;
- planowanie doświadczeń biologicznych, określanie warunków doświadczenia (próba kontrolna i próba badana), dokumentowanie wyników, analiza wyników, formułowanie wniosków;
- znajomość rodzimej fauny i flory oraz aktualnych osiągnięć nauk przyrodniczych, świadczącej o zainteresowaniu uczestnika biologią.

9.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania typu prawda – fałsz, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi. Wiele zadań będzie zawierało po kilka poleceń, do rozwiązania których niezbędna będzie umiejętność integrowania i wykorzystywania wiedzy z różnych dziedzin biologii. Zadania w każdym etapie będą zawierać elementy problemowe przeznaczone dla uczniów zainteresowanych przedmiotem.

9.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Praca zbiorowa, *Biologia. Jedność i różnorodność*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2008, (w zakresie treści objętych programem konkursu)
2. Praca zbiorowa, *BIOLOGIA CAMPBELLA*, Wydawnictwo Rebis, 2016 r.
3. Adamaszek Z., *Laboratorium w szufladzie. Anatomia człowieka.*, PWN, 2018.
4. Atlasy, przewodniki, encyklopedie botaniczne i zoologiczne oraz atlasy anatomiczne człowieka różnych wydawnictw, np. MULTICO, WSiP, MUZA S.A, Nowa Era, ELIPSA, OTOP i inne do wyboru.
5. Praca zbiorowa, *Atlas anatomiczny. Tajemnice ciała*, Nowa Era, 2008.
6. Atlas *Biologia, klasy 7 – 8*, wydawnictwo WSiP.

10. KONKURS CHEMICZNY

10.1. Cele edukacyjne

- Rozbudzanie zainteresowań uczniów przedmiotem chemia i wzmacnianie ciekawości poznawczej uczniów.
- Pogłębianie wiedzy chemicznej, a szczególnie doskonalenie umiejętności: obserwacji i wyjaśniania przebiegu zjawisk i procesów chemicznych, dostrzegania czynników wpływających na przebieg reakcji chemicznych.
- Kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania, pogłębiania i weryfikowania wiedzy z chemii i nauk pokrewnych, w których występują procesy chemiczne.
- Wdrażanie uczniów do biegłego posługiwania się wiedzą chemiczną oraz wiedzą z innych przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w rozwiązywaniu zadań problemowych o charakterze naukowym.
- Kształtowanie umiejętności praktycznego rozwiązywania problemów chemicznych i wnioskowania przez projektowanie oraz bezpieczne wykonywanie doświadczeń chemicznych zgodnie z metodologią naukową.
- Kształtowanie umiejętności logicznego i krytycznego myślenia, selekcjonowania, syntezy i analizy treści nauczania/informacji w zakresie nauk przyrodniczych, w tym z chemii.

10.2. Zakres wymagań obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści zawarte w podstawie programowej przedmiotu chemia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie *podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977 z późn. zm.) w zakresie elementów chemii w podstawie programowej przedmiotu przyroda.

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu chemia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Wymagania ogólne na wszystkich etapach:

- integracja treści chemicznych z zagadnieniami innych przedmiotów edukacji przyrodniczej określonych w wyżej wymienionych rozporządzeniach;

prezentowanie informacji chemicznych przy pomocy różnych metod, w tym wykresów, diagramów, schematów i prostych szkiców;

- klasyfikowanie, analiza, porównywanie procesów i zjawisk chemicznych oraz fizykochemicznych, wyjaśnianie zależności przyczynowo–skutkowych, uzasadnianie poprzez właściwy dobór argumentów, sporządzanie, odczytywanie i interpretowanie tabel, wykresów, rysunków i schematów, zaokrąglanie liczb, wykonywanie działań arytmetycznych na liczbach zapisanych w postaci wykładniczej, szacowanie prawdopodobnych wartości i wyników, wnioskowanie o właściwościach substancji, przewidywanie oraz porównywanie właściwości fizycznych i chemicznych pierwiastków i związków chemicznych, znaczenie biologiczne substancji chemicznych, reakcje chemiczne istotne w procesach geologicznych i biochemicznych;
- rozumienie i interpretacja tekstów popularnonaukowych o tematyce chemicznej;
- tworzenie i rozwiązywanie problemów badawczych, formułowanie i weryfikowanie hipotez oraz uzasadnianie otrzymanych wyników i formułowanie wniosków przez projektowanie i przeprowadzanie doświadczeń chemicznych;
- umiejętność właściwego posługiwania się słownictwem, symboliką, pojęciami i prawami chemicznymi;
- odróżnianie obserwacji od wniosków; formułowanie wniosków;
- zapisywanie równań reakcji chemicznych i przeprowadzanie obliczeń chemicznych;
- twórcze rozwiązywanie problemów, w szczególności stosowanie posiadanej wiedzy chemicznej w sytuacjach nietypowych i nowych dla ucznia;
- dostrzeganie i rozumienie powiązań chemii z innymi naukami matematyczno-przyrodniczymi oraz zależności istniejącymi między tymi dziedzinami wiedzy, a także stosowanie tych zależności do poprawnego logicznie i merytorycznie rozwiązywania problemu lub wyjaśnienia zjawisk zachodzących w przyrodzie.

10.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania typu prawda – fałsz, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi. Na poszczególnych etapach wymagana będzie również znajomość przebiegu doświadczeń oraz warunków prowadzenia reakcji. Zadania w każdym etapie będą zawierać zarówno elementy obliczeniowe, jak i problemowe przeznaczone dla uczniów zainteresowanych chemią.

10.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Teresa Kulawik, Maria Litwin, Szarota Styka–Włazło: „Chemia w zadaniach i przykładach. Zbiór zadań dla klas 7 i 8 szkoły podstawowej” Warszawa, Nowa Era 2017.
2. Krzysztof Pazdro, Maria Koszmider: „Chemia w szkole podstawowej 900 zadań – od łatwych do trudnych” Warszawa, Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro 2017.
3. Anna Rygielska: „Zadania dla uczestników konkursów chemicznych”, Oficyna Wydawnicza K. Pazdro, 2014.
4. Kulawik Teresa, Litwin Maria, Styka-Włazło Szarota, *Chemia w zadaniach i przykładach. Zbiór zadań z repetytorium dla gimnazjum*, Wydawnictwo „Nowa Era”, Warszawa 2013.
5. Chmielewski Piotr, Jezierski Adam, *Chemia. Słownik Encyklopedyczny*. Wydawnictwo „Europa”, Wrocław 2003.
6. Praca zbiorowa, *Chemia. Encyklopedia szkolna*. WSiP, Warszawa 2001.

11. KONKURS FIZYCZNY

11.1. Cele edukacyjne

- Kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania, pogłębiania i weryfikowania wiedzy z fizyki oraz nauk przyrodniczych, w których występują procesy i zjawiska fizyczne.
- Rozbudzanie i wzmacnianie ciekawości poznawczej uczniów i motywowanie do dalszego uczenia się fizyki i innych przedmiotów przyrodniczych.
- Wdrażanie uczniów do biegłego posługiwania się wiedzą w zakresie fizyki oraz wiedzą z innych przedmiotów przyrodniczych w rozwiązywaniu zadań problemowych.
- Poszerzanie zakresu rozumienia logicznych powiązań i zależności z fizyki.
- Kształcenie umiejętności krytycznego myślenia, twórczego działania oraz wykorzystania wiedzy dotyczącej fizyki w praktyce.
- Kształcenie umiejętności obserwacji i wyjaśniania przebiegu zjawisk i procesów fizycznych zachodzących w otaczającym świecie.
- Stosowanie zintegrowanej wiedzy przyrodniczej i umiejętności do formułowania problemów badawczych i hipotez, planowania, przeprowadzania i dokumentowania obserwacji, doświadczeń i eksperymentów.
- Kształcenie umiejętności analizowania i interpretowania danych uzyskanych w wyniku eksperymentu, opracowania wyników oraz przedstawienie ich w różnorodnej oraz czytelnej formie.

11.2. Zakres wymagań obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I. Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Treści zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu fizyka na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977 z późn. zm.) dla przedmiotu przyroda w zakresie obejmującym zjawiska z fizyki.

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

Treści opisane w podstawie Podstawy programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu fizyka na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Wymagania ogólne do wszystkich etapów:

- wyodrębnianie z tekstów, tabel, diagramów lub wykresów, rysunków schematycznych lub blokowych informacji kluczowych dla opisywanego zjawiska bądź problemu; ilustrowanie ich w różnych postaciach;
- wyodrębnianie zjawiska z kontekstu, wskazywanie czynników istotnych i nieistotnych dla jego przebiegu;
- rozróżnianie pojęć: obserwacja, pomiar, doświadczenie;
- opisywanie przebiegu obserwacji, pomiarów i doświadczeń, wyróżnianie kluczowych kroków i wskazywanie roli użytych przyrządów;
- posługiwanie się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisywanie wyniku pomiaru prostego i złożonego z uwzględnieniem informacji o niepewności;
- twórcze rozwiązywanie problemów, w szczególności stosowanie posiadanej wiedzy z fizyki i wiedzy zintegrowanej z różnych przedmiotów przyrodniczych, w sytuacjach nietypowych i nowych dla ucznia;
- stosowanie języka fizycznego przy zapisywaniu rozwiązań zadań i uzasadnianiu postępowania;
- przeprowadzanie obliczeń i zapisywanie wyników zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących (również w notacji wykładniczej), analizowanie wyników i ocena ich sensowności;
- przeliczanie wielokrotności i podwielokrotności;
- rozpoznawanie zależności rosnącej i malejącej na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu;
- rozpoznawanie zależności (proporcjonalność prosta i proporcjonalność odwrotna, zależność liniowa i zależność kwadratowa) na podstawie wykresu.

11.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania typu prawda – fałsz, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi. Na poszczególnych etapach wymagana będzie znajomość przebiegu doświadczeń odpowiadających ich zakresowi merytorycznemu. Zadania w każdym etapie będą zawierać zarówno elementy obliczeniowe, jak i problemowe przeznaczone dla uczniów zainteresowanych fizyką.

11.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Braun Marcin, Francuz-Ornat Grażyna, Kulawik Jan, Kulawik Teresa, Kuźniak Elżbieta, Nowotny-Różańska Maria, 2017, Zbiór zadań z fizyki dla szkoły podstawowej Warszawa, Nowa Era.
2. Subieta Romuald, 2018, Fizyka. Zbiór zadań. Klasy 7-8. Szkoła Podstawowa, Warszawa, WSiP.
3. Wojciech Kwiatek, Iwo Wroński, 2017, Zbiór zadań wielopoziomowych z fizyki. Klasy 7-8. Szkoła podstawowa, Warszawa, WSiP.
4. Braun Marcin, Francuz-Ornat Grażyna, Kulawik Jan, 2012, Zbiór zadań z fizyki dla gimnazjum, Warszawa, Nowa Era.
5. Marcin Braun, Grażyna Francuz-Ornat, Jan Kulawik, Kulawik Teresa, Elżbieta Kuźniak, Maria Nowotny-Różańska, seria: To jest fizyka. Reforma 2017, Zbiór zadań do fizyki dla szkoły podstawowej, Warszawa, Nowa Era.
6. Kwiatek Wojciech M., Wroński Iwo, 2011, Zbiór zadań wielopoziomowych z fizyki dla gimnazjum, Kraków, ZamKor.
7. Brown R. J., 200 Doświadczeń dla dzieci, Prószyński i S-ka Warszawa 1999.

8. Domański J., Domowe zadania doświadczalne z fizyki, Prószyński i S-ka Warszawa 1999.
9. Godlewska M., D. Szot-Gawlik, Doświadczenia z fizyki dla uczniów gimnazjum, ZamKor, Kraków 2001.
10. Hewitt P., Fizyka wokół nas, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
11. Wielka Księga Eksperymentów, wyd. Elżbieta Jarmońkiewicz, Zielona Góra 2008.

12. KONKURS GEOGRAFICZNY

12.1. Cele edukacyjne

- Rozwijanie uzdolnień i zainteresowanie uczniów geografiami.
- Doskonalenie umiejętności samodzielnego wyszukiwania informacji geograficznych (wraz z ich selekcją i analizą) z wykorzystaniem różnych źródeł informacji.
- Kształtowanie umiejętności posługiwania się mapą (wraz z jej interpretacją).
- Poszerzenie wiedzy o własnym kraju i regionie geograficznym.
- Kształcenie umiejętności krytycznego myślenia i umiejętności formułowania oceny oraz praktycznego rozwiązywania problemów.
- Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej oraz wykorzystania wiedzy geograficznej w praktyce.
- Kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

12.2. Zakres wymagań obowiązujących na poszczególnych etapach konkursu

I Drugi etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

1) Podstawa programowa przedmiotu geografia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356)

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie *podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977 z późn. zm.) w zakresie elementów geografii w podstawie programowej przedmiotu przyroda.

II. Trzeci etap konkursu (90 minut, liczba punktów: 40)

Treści opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu geografia na II etapie edukacyjnym, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.* (Dz. U. z 24 lutego 2017 r. poz.356).

Na każdym etapie konkursu uczestnik powinien wykazać wiedzę i umiejętności z zakresu:

- posługiwania się różnymi źródłami informacji (map, planów, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych) w celu przetwarzania i prezentowania informacji geograficznej;
- posługiwania się słownictwem geograficznym w celu opisywania oraz wyjaśniania zjawisk;

i procesów zachodzących w środowisku geograficznym;

- wykonywania obliczeń z zakresu astronomicznych podstaw geografii, geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej;

- lokalizowania na mapach konturowych obiektów geograficznych, zjawisk i procesów przyrodniczych oraz społeczno–gospodarczych;
- czytania i interpretacji map różnej treści i o różnych skalach;
- identyfikowania związków i zależności przyczynowo - skutkowych w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym z uwzględnieniem skal przestrzennych (od lokalnej do globalnej), formułowanie uogólnień i twierdzeń o prawidłowościach;
- wykazania zróżnicowania przestrzennego warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi;
- wykorzystania wiedzy i umiejętności w celu zrozumienia współczesnego świata i miejsca, jakie zajmuje w nim każdy człowiek;
- zróżnicowania społeczno–gospodarczego i kulturowego społeczeństw na świecie;
- uzasadniania konieczności racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego (zasada zrównoważonego rozwoju);
- identyfikacji związków przyczynowo-skutkowych w środowisku geograficznym.

12.3. Forma zadań

W arkuszach konkursowych wystąpią zadania zamknięte z jedną prawidłową odpowiedzią, zadania typu prawda – fałsz, zadania z luką, zadania na dobieranie, zadania otwarte krótkiej odpowiedzi, zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi.

12.4. Proponowana literatura dla nauczycieli i uczniów

1. Tablice geograficzne. wydawnictwo Adamantan, Warszawa, z 2014 i nowsze.
2. Atlasy szkolne geograficzne świata i Polski wydawnictw: PPWK, Nowa Era, Demart, Wiking – zgodne z aktualną podstawą programową kształcenia ogólnego.
3. Flis J., 2008, *Szkolny słownik geograficzny*. WSiP, Warszawa.
4. 1. Atlasy 2. Flis J.: Słownik szkolny – terminy geograficzne. Warszawa WSiP (wydanie dowolne).
5. Mały Rocznik Statystyczny Polski 2017. Warszawa 2017 ZWS.
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/maly-rocznik-statystyczny-polski-2017,1,18.html>